

Utbildningsinspektion i Funbo och Länna skolor, förskoleklass och grundskola årskurs 1–3

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	8

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Funbo och Länna skolor och besökt skolorna den 25-27 oktober 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument från kommunen och Funbo och Länna skolor, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Funbo och Länna skolor intervjuades elever, rektor, personal, elevvårdspersonal samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklassen samt årskurserna 1–3. Förutom intervjuerna fördes också informella samtal med elever och personal under skolbesöken. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Funbo	Antal barn/elever
Förskoleklass	13
Grundskola	64

Länna	Antal barn/elever
Förskoleklass	8
Grundskola	42

Funbo skola ligger ca 7 km öster om Uppsala med närhet till skog och natur. Skolans lokaler är belägna i en äldre träbyggnad från slutet av 1800-talet, som nyligen renoverats och byggts om för att bättre svara mot verksamhetens behov. Eleverna har idrott i den närbelägna förskolan samt på Almunge skola, där eleverna också har slöjd. På Funbo skola är skolans val svenska, vilket bl.a. innebär att det skett en satsning på skolbiblioteket och regelbundna biblioteksbesök. Hela skolan läser varje dag och elevernas språk- och skrivutveckling uppmärksammas särskilt på skolan. Funbo skola har en förskoleklass samt tre klasser årskurs 1–3.

Länna skola ligger ca 14 km från Uppsala i bruksmiljö, också i närhet till skog och natur. Skolbyggnaden är från 40-talet och är renoverad på 90-talet. Eleverna har slöjd på Almunge skola. Skolans val utgörs av en naturprofil, vilken innebär att skolan på olika sätt använder utemiljön för undervisning och rekreation. Dagligen går elever och personal den s.k. Lännastigen, en kilometerlång promenad. På Länna skola finns förskoleklass samt två klasser årskurs 1–3.

Skolorna tillhör det sydöstra skolområdet. Båda skolorna har fritidshemsverksamhet i anslutning till skollokaler. Fritidshemmen granskas dock inte i denna rapport, utan kommer att behandlas i den övergripande kommunrapporten för Uppsala kommun.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Funbo och Länna skolor och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Den pedagogiska verksamheten på Funbo och Länna skolor håller i huvudsak mycket god kvalitet. Inspektörerna vill särskilt framhålla båda skolornas arbete med elevdemokrati och värdegrundsfrågor. Skolorna har också ett väl fungerande system för att identifiera elever i behov av särskilt stöd och utformar verksamheten utifrån de individuella behov som finns.

Kvalitetsarbetet på Länna skola håller också hög kvalitet.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolorna inom följande områden:

- Skolorna bör följa upp elevernas kunskapsutveckling så att det säkerställs att eleverna når målen även i ämnen utöver svenska och matematik.
- På Funbo skola bör skolans förbättringsarbete stärkas genom att resultat från föregående år beaktas i kommande års planer. Kvalitetsredovisningen bör utformas på ett sådant sätt att resultaten bättre analyseras och att därmed också tydligare åtgärder för att öka måluppfyllelsen framgår av redovisningen.

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2

Kunskaper

I förskoleklasserna i Funbo och Länna skolor arbetar lärarna systematiskt med att utveckla barnens språkliga mognad och att ge dem grundläggande matematisk förståelse. Barnens kunskapsutveckling i dessa avseenden utvärderas regelbundet och stödåtgärder sätts in i det fall någon bedöms behöva sådana. Vidare är utveckling genom lek ett betydande inslag i förskoleklasserna. Enligt skollagen skall utbildningen i förskoleklassen ligga till grund för fortsatt skolgång och såvitt inspektörerna kunnat bedöma får eleverna i förskoleklassen förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger.

Elevernas resultat i årskurserna 1–3 avseende kursplanernas mål om kunskap följs på båda skolorna upp genom kontinuerliga avstämningar i läs- och språkutveckling samt matematik. I både svenska och matematik finns lokala konkretiseringar av kursplanemålen, vilka inarbetats i individuella utvecklingsplaner som följer eleverna. Rektorn och personalen uppger att elevernas resultat i svenska och matematik är goda på skolorna.

Av läroplanen framgår att läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt skall utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, bl. a. för att kunna stötta elever som behöver det. En samlad redovisning av elevers kunskapsutveckling i fler ämnen/kunskapsområden än svenska och matematik saknas dock på de båda skolorna. Denna kunskap finns hos enskilda lärare och delges elever och föräldrar vid utvecklingssamtalen, men ligger inte till grund för analys och förbättring av verksamheten i stort. Som en konsekvens av detta är det enligt inspektörerna svårt att bedöma det totala resultatet av elevernas kunskapsutveckling på Funbo och Länna skolor. Ett förbättringsområde för skolorna är därmed att följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling för att säkerställa att eleverna når målen i alla kursplanämnen, även de utöver svenska och matematik.

Normer och värden

I både Funbo och Länna skolor arbetar alla aktivt med värdegrundsfrågor. Skolorna använder sig av flera metoder för arbetet med normer och värden och hur eleverna skall förhålla sig till varandra, t.ex. fadderverksamhet och kamratstödande material som projekt Charlie (en metod för att bl.a. stärka självkänsla och

empati hos barnen). Det har över tid gett ett gott resultat enligt alla intervjuade. Kränkande behandling förekommer mycket sällan på skolorna, eleverna använder ett vardat språk och är öppna och välkomnande mot besökare. I olika samtal med eleverna märks tydligt att värdegrundsfrågor är vanligt förekommande i verksamheten på båda skolorna och att eleverna omfattar de värden som anges i läroplanen i förhållande till deras ålder.

Funbo och Länna skolor har utarbetat en individuell social utvecklingsplan som innehåller läroplansmål avseende både kunskaper samt normer och värden. Planen skall följa eleven och utvärderas kontinuerligt, bl.a. vid utvecklingssamtalet. Genom dessa planer kan skolan följa elevernas resultat gällande normer och värden. Av skolornas elev- och föräldraenkäter som framgår att eleverna känner stor trygghet, vilket också inspektörerna kunde konstatera vid samtal med eleverna. Det finns inga spår av skadegörelse på skolorna. Inspektörerna bedömer att skolornas resultat av arbetet med normer och värden är mycket gott.

Ett sätt för eleverna att påverka i skolorna är att regelbundet ha klassråd och elevråd. Eleverna uppfattar att de har goda möjligheter till inflytande och att både klass- och elevråd leder till resultat, främst avseende arbetsmiljö och evenemang i skolan. Eleverna klarar att lägga fram förslag, argumentera och lyssna på varandra. Inspektörerna har en allmän bild av att elevernas förmåga att arbeta demokratiskt och med eget ansvar är mycket gott i förhållande till deras ålder.

Sammanfattning

Elevernas resultat ifråga om kunskaper enligt kursplanernas mål är svårbedömda, då endast resultat i svenska och matematik sammanställts. Skolan bör förbättra arbetet med att systematiskt utvärdera elevernas kunskapsutveckling även i övriga ämnen. Inspektörerna bedömer att elevernas resultat avseende normer och värden är mycket goda när det gäller etiska förhållningssätt, trygghet samt elevernas förmåga att arbeta demokratiskt och med eget ansvar.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Eleverna har, som tidigare nämnts, regelbundet både klassråd och elevråd på båda skolorna. Elevernas delaktighet uppmuntras och de får omedelbar återkoppling på frågor som tagits upp i elevrådet. Eleverna uppfattar att de kan påverka och kan ge exempel på resultat som arbetet i elevrådet gett.

Eleverna stimuleras till inflytande över och att ta ansvar för sitt eget lärande genom att de i ökande utsträckning får välja arbetssätt och när i tiden de skall utföra vissa arbetsuppgifter.

Eleverna har också viss tid avsatt under veckan där de själva får välja arbetsuppgifter utifrån vad de önskar och själva bedömer att de behöver arbeta mer med.

Varje läsårsstart får eleverna arbeta med att själva ta fram de trivselregler som skall gälla för respektive skola. Eleverna arbetar i tvärgrupper och får lämna förslag till regler, vilka eleverna sedan får rösta om. Alla elever har på så sätt god kännedom om vilka regler som gäller. Eleverna uppfattar också att lärarna har ett gemensamt förhållningssätt och reagerar om reglerna inte följs.

Hur arbetet mot kränkande behandling skall bedrivas på skolorna beskrivs i skolornas handlingsprogram. Programmet är utarbetat av all personal på skolorna. Det görs känt genom att det sänds till alla elever och föräldrar inför läsårsstarten för påskrift att alla tagit del av det. I programmet beskrivs både det förebyggande arbetet mot kränkande behandling, liksom de åtgärder som skall vidtas om kränkningar upptäcks. Eleverna uppfattar att de kan vända sig till vilken vuxen som helst på skolan för att få hjälp och stöd i eventuella konflikter och att personalen ingriper direkt när något inträffar.

Av skolornas handlingsprogram framgår att föräldrar snarast skall kontaktas i situationer då kränkningar förekommit. Det har dock framkommit signaler om att föräldrar själva fått söka information om en inträffad incident. Skolorna bör därför försäkra sig om att föräldrar informeras när något inträffar som bör komma till deras kännedom. I detta sammanhang vill inspektörerna också påminna om lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, som trädde i kraft den 1 april 2006 och som bl.a. innebär att alla skolor måste upprätta en likabehandlingsplan.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Genom de observationer som gjorts på lektionerna på skolorna och vad som i övrigt framkommit i inspektionen bedömer inspektörerna att undervisningen på Funbo och Länna skolor väl svarar mot läroplanens krav på varierade arbetssätt och arbetsformer. Skolans val på Funbo skola är svenska, vilket innebär att språkutveckling och språkstimulering är prioriterat. Personalen introducerar nu också ett projekt med datorbaserad språkinläring. På Länna skola finns ett väl utvecklat samarbete mellan förskoleklass, skola och skolbarnsomsorg som innebär att arbete i tvärgrupper och individualisering av undervisningen underlättas. Länna skolas naturprofil gör att utemiljön särskilt tas tillvara för undervisningstillfällen i de olika ämnena, vilket också bidrar till de varierade arbetssätten.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Både Funbo och Länna skolor har tillgång till speciallärare. Speciallärarna gör kontinuerliga uppföljningar av elevernas kunskapsutveckling, främst i svenska men också i matematik, enligt ett fastlagt schema. De samarbetar med ansvarig lärare om eventuella behov av stöd och samlar information som är väsentlig för att kunna följa barnens utveckling i skolan. De arbetslagskonferenser som hålls varje vecka på respektive skola, har som stående punkt att ta upp eventuella problem för en elev. Där deltar även representanter från skolbarnsomsorgen för att skapa en helhetssyn på barnens samlade dag i verksamheterna. Vid behov kan även skolområdets resursteam kallas in, bestående av skolpsykolog, skolkurator och skolsköterska.

På det sättet fångas tidigt eventuella stödbehov upp och insatser kan ske snabbt för att förbättra elevens resultat. Åtgärdsprogram upprättas tillsammans med elev och föräldrar för de elever som är i behov av särskilt stöd. Av alla intervjuer framkommer att elever i behov av stöd får sådant och i tillräcklig omfattning. Inspektörerna bedömer att skolornas arbete med särskilda stödinsatser fungerar mycket väl genom att eventuella stödbehov upptäcks och identifieras på ett tidigt stadium samt att adekvata stödinsatser sätts in.

Utvärdering av lärandet och bedömning

På båda skolorna diskuteras utvärdering och bedömning av lärandet i viss mån på de arbetslagskonferenser som äger rum veckovis. På konferenserna finns elevvård som en stående punkt och det är ofta i de diskussionerna som elevers resultat tas upp eller utifrån de regelbundna diagnoser som gör i samarbete med speciallärarna.

Skolorna har utvecklat lokala konkretiseringar av kursplanerna i svenska och matematik. Konkretiseringarna utgår från de nationella målen i årskurs 5 och är anpassade efter hur långt eleverna bör ha kommit i sin utveckling efter att ha genomgått årskurs 3. Konkretiseringarna är kopplade till ett dokument benämnt "Kursplan – Individuell utvecklingsplan" och skall följa eleven genom skolgången på Funbo och Länna skolor. Författningarna ställer inget krav på att skolorna skall göra lokala konkretiseringar av de nationella kursplanemålen. Enligt inspektörerna bör dock nationella kursplaner tolkas och utvecklas lokalt på ett sådant sätt att det klargörs vad undervisningen ska innehålla och hur den ska utformas för att leda mot de nationellt fastställda målen. Inspektörerna bedömer att skolornas arbete med kursplanemålen och de individuella utvecklingsplanerna i svenska och matematik ökar elevers och föräldrars kännedom om målen för utbildningen och bidrar till god måluppfyllelse. Sambandet mellan de konkretiserade kursplanemålen och den individuella utvecklingsplanen underlättar också bedömningen av elevernas kunskapsutveckling. Det är angeläget att ett liknande arbete genomförs även i de övriga ämnena för att få till stånd en helhetssyn på lärandet och kunna ligga till grund för bedömningarna av elevernas kunskapsutveckling i andra ämnen än matematik och svenska.

Skolorna håller utvecklingssamtal med elever och föräldrar en gång per termin. Utvecklingssamtalen förbereds genom att elever och föräldrar får fylla i ett underlag i förväg.

Vid utvecklingssamtalet diskuteras elevens kunskapsutveckling och sociala förmågor, bl.a. med utgångspunkt i ovan nämnda individuella utvecklingsplaner. Föräldrar och elever är nöjda med utvecklingssamtalens utformning och framhåller särskilt elevernas delaktighet i samtalen.

Eleverna i Funbo och Länna skolor går efter årskurs 3 vidare till Almungeskolan. Någon avstämning mellan skolorna huruvida eleverna från Funbo och Länna skolor når de nationella målen i årskurs 5 görs inte. Både personal och rektorn har påtalat det värdefulla i en sådan återkoppling på elevernas resultat och ett samarbete kring detta bör eftersträvas i högre utsträckning än vad som sker idag.

Ledning och intern kommunikation

Rektorn har sin arbetstid fördelad mellan Funbo och Länna skolor och har fasta tider då hon befinner sig på respektive skola. Genom regelbundna möten med all personal på båda skolorna håller hon sig informerad om den dagliga verksamheten. Hon är känd hos elever och föräldrar. Rektorn ansvarar för elevvårdsfrågorna i samarbete med personalen och den särskilda elevvårdspersonalen. Inspektörerna bedömer att rektorn är väl förtrogen med verksamheten på de båda skolorna.

Skolförfattningarna lyfter fram rektorns centrala roll på skolan såsom ansvarig för det pedagogiska ledarskapet och personalen. Personalen på båda skolorna uppfattar att det i första hand är i arbetslagen den pedagogiska utvecklingen drivs och att personalen i mångt och mycket är "självgående". Inspektörerna bedömer att rektorn dock stöttar och möjliggör skolutveckling, bl.a. genom att ge utrymme för pedagogiska diskussioner på båda skolorna på arbetslagskonferenser och studiedagar. Personalen uppfattar sig också som mycket delaktig i olika frågor som gäller verksamheten och att rektorn förankrar beslut som skall gälla för skolorna i personalgruppen.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Funbo skola har en arbetsplan som innehåller olika handlingsplaner, t.ex. för elevvård, mot kränkande behandling m.fl. handlingsplaner, samt de lokala konkretiseringarna av de nationella målen. Skolans kvalitetsredovisning är utarbetad efter en mall som används i alla Uppsala kommuns skolor. Kvalitetsredovisningen och arbetsplanen hänger inte samman på det viset att resultaten i kvalitetsredovisningen är de som behandlas i arbetsplanen för kommande år. Underlaget till kvalitetsredovisningen är utarbetat av personalen, som känner sig delaktig i utformningen av redovisningen, men den uppfattas inte som ett levande och styrande dokument i verksamheten. Kvalitetsredovisningen saknar analys av resultaten och behöver också förbättras i den delen att åtgärderna för att förbättra resultaten måste förtydligas.

Länna skola har utarbetat sin arbetsplan utifrån de mål som anges i läroplanen, kommunens skolplan och de specifika mål som gäller för skolan. Arbetsplanen har sin utgångspunkt i de resultat som föregående års kvalitetsredovisning av verksamheten visade, och är uppbyggd efter kvalitetsredovisningens mall. Skolans kvalitetsredovisning är tydlig och beskriver utförligt hur skolan arbetat för att nå målen samt innehåller resultat och åtgärder för förbättring, vilka därefter kopplas till nästa års arbetsplan.

Skolans kvalitetsarbete har därmed stöd i ett överskådligt och tydligt system för utvärdering och uppföljning. Utvärdering sker i olika former, t.ex. genom skolans egna enkäter till föräldrar och elever. Det är Länna skolas personal som utarbetar arbetsplan och kvalitetsredovisning, under rektors ledning. Personalen ger uttryck för att arbetsplan och kvalitetsredovisning är aktiva och styrande dokument för verksamheten. Inspektörerna bedömer att både förbättringsarbetet på skolan som sådant håller hög kvalitet, liksom utformningen av kvalitetsredovisningen. För att ytterligare höja kvaliteten på redovisningen skulle i ännu högre utsträckning kunna framgå analys av resultaten, samt en bättre beskrivning av elevernas måluppfyllelse när det gäller kunskaper.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att den pedagogiska verksamheten och undervisningen håller god kvalitet på skolorna. Inspektörerna vill särskilt framhålla skolornas arbete med särskilda stödinsatser samt konkretiseringarna av kursplanemålen i svenska och matematik.

Inspektörerna bedömer vidare att rektorn är väl förtrogen med verksamheten och på ett bra sätt arbetar för att göra personalen delaktig i frågor som gäller verksamheten.

Kvalitetsarbetet håller mycket god kvalitet på Länna skola. På Funbo skola bör skolans förbättringsarbete stärkas genom att resultat från föregående år beaktas i kommande års planer. Kvalitetsredovisningen bör utformas på ett sådant sätt att resultaten bättre analyseras och att därmed också tydligare åtgärder för att öka måluppfyllelsen framgår av redovisningen.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl. a. skollagen.

Tillgång till utbildning

Verksamheten i förskoleklassen har den omfattning den minst skall ha enligt författningarna.

Ingen av skolorna har i dagsläget elever med behov av svenska som andraspråk. Några lärare på skolorna har dock fått fortbildning i svenska som andraspråk för att kunna möta ett sådant behov om det skulle uppstå. Elever som är berättigade till modersmålsundervisning får sådan.

Undervisningen är såvitt inspektörerna kunnat bedöma, avgiftsfri på de båda skolorna.

Personal

Alla lärare har utbildning för den undervisning de i huvudsak skall bedriva. Tillgång till personal finns i tillräcklig omfattning på de båda skolorna.

Personalen får kompetensutveckling både utifrån skolans behov och enskilda önskemål. Exempel på fortbildning som personalen fått delta i är svenska som andraspråk, specialpedagogik och kurs i att använda naturen som undervisningsmaterial.

Både elever och föräldrar uttrycker att de är mycket nöjda med personalens arbete.

Materiella resurser

Båda skolorna har ljusa och ändamålsenliga lokaler för undervisning. Det finns möjligheter att använda flexibla arbetssätt, där eleverna kan arbeta i mindre grupper. Utemiljön är god och kan användas för varierade aktiviteter.

De materiella resurserna är förhållandevis goda på båda skolorna. Eleverna har tillgång till läromedel i olika former och andra hjälpmedel som behövs.

Datorer finns tillgängliga och eleverna får utbildning i att kunna hantera informationsteknologi och använda den i undervisningen.

På Funbo skola är skolans val svenska. Skolan har därför satsat på ett bibliotek, som används i hög utsträckning. Ett mindre bibliotek finns också på Länna skola. Båda skolorna har också tillgång till bokbuss som besöker skolorna regelbundet.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att tillgången till utbildning på båda skolorna är i enlighet med vad som krävs i skolförfattningarna. Skolornas resurser, både i form av personalens kompetens och de rent materiella, är goda och finns i tillräcklig omfattning.

Datum

Ort

2006-11-01

Stockholm

Gudrun Rendling

Nils-Åke Andersson